

1 HENSIKT OG OMFANG	3
2 SKILT FOR KJØRENDE PERSONELL.....	4
Signal 65 A «Jordet seksjon»	4
Signal 65 B «Varselsignal for 65 C og 65 E»	4
Signal 65 C «Utkopling foran dødseksjon»	5
Signal 65 D «Innkopling etter dødseksjon»	5
Signal 65 E «Senking av strømvaktaker»	6
Signal 65 F «Heving av strømvaktaker»	6
Signal 65 G «Stopp for elektrisk lokomotiv»	7
Signal 66 «Togvei slutt»	8
Signal 67 A «Orienteringsignal»	9
Signal 67 B «Orienteringsignal for planovergang»	9
Signal 67 C «Orienteringsignal for holdeplass»	10
Signal 67 D «Orienteringsignal for planovergang og holdeplass»	10
Signal 67 E «Orienteringsignal dagtid»	11
Signal 68 A «Nedsatt kjørehastighet»	11
Signal 68 B «Økt kjørehastighet»	12
Signal 68 C «Avvikende nedsatt/økt kjørehastighet»	12
Signal 68 D «Markeringsmerke»	13
Tilleggshastighet	13
Hastighetssignal for krengetog	14
Signal 69 A «Midlertidig kjørehastighet»	14
Signal 69 B «Midlertidig kjørehastighet opphører»	15
ATC-merke 1	15
ATC-merke 2	16
ATC-merke 2 med nødstop	16
ATC-merke 2 med målpunktangivelse	17
ATC-merke 3	17
DATC begynner	18
FATC begynner	18
ATC slutter	19
ATC utkoplet	19
ATC innkoplet	20
Avstandsmärke 1	20
Avstandsmärke 2	21
Ugyldighetsmerke	21
Fallviser	22
Stigningsviser	22
Veiestilling	23
Vognvekt kan passeres	23
Grense-/innkoplingsstolpe	24
Seksjoneringsstolpe	24
Dvergsignalstolpe	25
Holdeplassestolpe	25
Rasvarslingsstolpe	26
Bremsestolpe	26
Avspøringsindikator/balisestolpe	27
Registreringsstolpe	27
Planovergangsmerke	28
Rasvarslingsmerke	28
Nødtelefon	29

Blokktelefon/togtelefon	29
Tomtetelefon	30
Togtelefonskilt	30
Metermerke 1.....	31
Metermerke 2.....	31
FJS begynner/slutter	32
Strekning uten linjeblokk begynner.....	32
Spornummer	33
Dvergsignal som er uriktig plassert.....	33
Skilting av 1000 V togvarmeanlegg.....	34
Bevegelig kryss	34
Kilometermerke.....	35
Nytt kilometermerke	35
Anleggsområde begynner/slutter	36
Sidesporskilt	36
3 SKILT FOR VEDLIKEHOLDSPERSONELL.....	37
Kjedebrudd.....	37
Eksakt kjedebrudd.....	37
Anviser for sporrenser 1	38
Anviser for sporrenser 2	38
Skilt for trasépunkt	39
Skilt for merking av høgspenkabel som er jordet i kun en ende	39
4 SKILT FOR TREDJEPERSON	40
4.1 Høgspenningsskilt.....	40
Merking av tre- og betongstolper og skjerm.....	40
Merking av stålmaster	40
Merking av stålmaster	41
Brobeskyttelse og beskyttelsesgjerde mot elektrisk strøm	41
For alle lasteområder	42
For lasteområder med kontaktledningsanlegg (høgspenning).....	42
For gjerder til områder med adgang forbudt for uvedkommende	43
For porter til områder med adgang forbudt for uvedkommende	43
For stasjoner, driftsbanegårder og hensettingsområder	44
4.2 Skilt for planoverganger på privat veg	45
Stopp ved planoverganger	45
Høydegrense ved høyspenningsanlegg.....	45
Opplysningsskilt for lange eller tunge kjøretøy	46
Lukk grinden	46
4.3 Varselskilt for publikum på stasjoner og holdeplasser	47
Ferdelsrestriksjon.....	47

1 HENSIKT OG OMFANG

Kapitlet gir en oversikt over de skilt som benyttes langs det statlige jernbanenettet i Norge. Skiltene er presentert visuelt, med angivelse av bruksområde og plassering.

Kapitlet skiller mellom tre ulike grupper av skilt:

- Skilt for kjørende personell
Betydningen av skiltene for kjørende personell er for øvrig regulert gjennom Signalforskriften (se kap. 2)
- Skilt for vedlikeholdspersonell
- Skilt for tredjeperson
Dette er skilt med advarsel om farer, forbudsskilt etc.

2 SKILT FOR KJØRENDE PERSONELL

Signal 65 A «Jordet seksjon»

Anvendelsesområde:

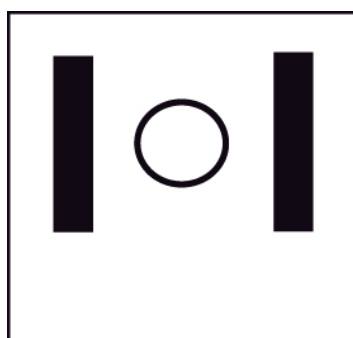
Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker ikke må kjøre forbi signalet uten etter tillatelse av skifteleder.

Plassering:

Settes opp på høyre side av sporet ved sporvekselen(e) inn til vedkommende spor, på åk, bæreline, vegg eller egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Ligger den jordete seksjonen langt fra sporvekselen, kan signalet settes opp innenfor sporvekselen i tilstrekkelig avstand foran seksjonen.

Signal 65 B «Varselsignal for 65 C og 65 E»

Anvendelsesområde:

Signalet varslar om utkopling foran dødseksjon eller senking av strømvaktaker.

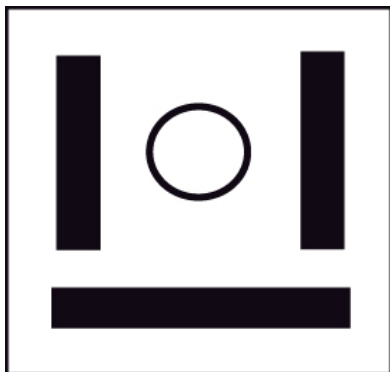
Signalet kan ha lampe satt opp mellom de to loddrette strekene. Når lampen lyser (hvitt, fast lys) er seksjonen spenningsførende, og det er ikke nødvendig å kople ut strømvaktakeren.

Plassering:

Settes normalt opp 500 meter foran signal 65 C «Utkopling foran dødseksjon» og signal 65 E «Senking av strømvaktaker», på egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Skiltoversikt

Signal 65 C «Utkopling foran dødseksjon»**Anvendelsesområde:**

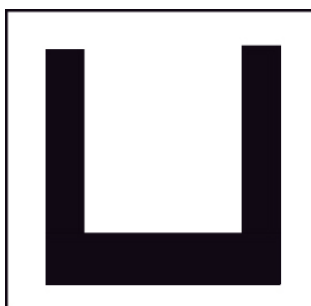
Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker skal være utkoplest før lokomotivet kjører forbi signalet.

Signalet kan ha lampe satt opp mellom de to loddrette strekene. Når lampen lyser (hvitt, fast lys) er seksjonen spenningsførende, og det er ikke nødvendig å kople ut strømvaktakeren.

Plassering:

Settes opp i tilstrekkelig avstand foran dødseksjon, på egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Signal 65 D «Innkopling etter dødseksjon»**Anvendelsesområde:**

Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker kan koples inn når lokomotivet har kjørt forbi signalet.

Plassering:

Settes opp i tilstrekkelig avstand etter dødseksjon, på egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Skiltoversikt**Signal 65 E «Senking av strømvaktaker»****Anvendelsesområde:**

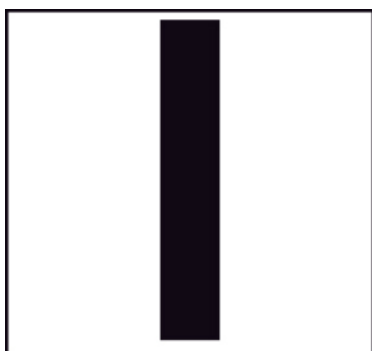
Angir at strømvaktakeren skal være senket før lokomotivet kjører forbi signalet.

Mellom signal 65 E «Senking av strømvaktaker» og signal 65 F «Heving av strømvaktaker» skal kjørehastigheten ikke være over 50 km/h hvis ikke lavere hastighet er bestemt.

Hvis varselsignal for signal 65 E «Senking av strømvaktaker» er nødvendig, skal signal 65 B «Varselsignal for 65 C og 65 E» (uten lampe) brukes.

Plassering:

Settes opp i tilstrekkelig avstand foran strekning der lokomotiv (på grunn av ledningsskade eller annen årsak) ikke kan kjøre med hevet strømvaktaker, på egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Signal 65 F «Heving av strømvaktaker»**Anvendelsesområde:**

Angir at strømvaktakeren kan heves og kobles inn når lokomotivet har kjørt forbi signalet.

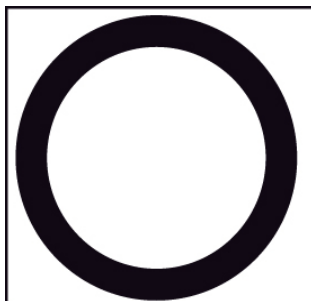
Når lokomotiver kjøres i fellesstyring, må ikke strømvaktakeren heves før bakerste lokomotiv har kjørt forbi signalet.

Plassering:

Settes opp i tilstrekkelig avstand etter strekning der lokomotiv ikke kan kjøre med hevet strømvaktaker, på egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Skiltoversikt

Signal 65 G «Stopp for elektrisk lokomotiv»**Anvendelsesområde:**

Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker skal stoppe foran signalet.

Plassering:

Settes opp ved og angir grensen mellom spor med og uten kontaktledning, eller der spor bak signalet ikke har kjørbar kontaktledning, på åk, bæreline, vegg eller egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Anvendelsesområde:

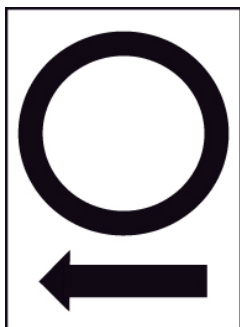
Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker skal stoppe foran signalet, med pil som viser at det gjelder for spor til høyre.

Plassering:

Settes opp ved og angir grensen mellom spor med og uten kontaktledning, eller der spor bak signalet ikke har kjørbar kontaktledning, på åk, bæreline, vegg eller egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Skiltoversikt

Anvendelsesområde:

Angir at lokomotiv med hevet strømvaktaker skal stoppe foran signalet, med pil som viser at det gjelder for spor til venstre.

Plassering:

Settes opp ved og angir grensen mellom spor med og uten kontaktledning, eller der spor bak signalet ikke har kjørbær kontaktledning, på åk, bæreline, vegg eller egen stolpe i ca. 4 meters høyde.

Signal 66 «Togvei slutt»**Anvendelsesområde:**

1. Signalet betyr at innkjørtogveien er slutt. Tog som skal stoppe på stasjonen, skal stoppe foran signalet, med mindre det blir gitt ordre om/signal for å kjøre lenger frem.
2. Signalet skal bare brukes for å forkorte innkjørtogveien.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe, i åk eller på dverg-signal, normalt på høyre side av vedkommende togspor. Hvis det kan være tvil om hvilket spor signalet gjelder for, skal det settes opp en pil på stolpen som viser hvilket spor signalet gjelder for.

Skiltoversikt

Signal 67 A «Orienteringsignal»**Anvendelsesområde:**

Settes opp der tog skal gi signal «Tog kommer».

Brukes når signal 67 B, C eller D ikke passer.

Plassering:

Settes opp på 3 meter høy stolpe på høyre side av sporet, 250 – 500 meter foran vedkommende planovergang, holdeplass mv.

Signal 67 B «Orienteringsignal for planovergang»**Anvendelsesområde:**

Brukes ved planovergang der tog skal gi signal «Tog kommer».

Ved planoverganger med automatisk hel- eller halvbananlegg (Ba eller ½ Ba) kan signalet sløyfes.

Plassering:

Settes opp på 3 meter høy stolpe på høyre side av sporet, 250 – 500 meter foran vedkommende planovergang.

Signal 67 C «Orienteringsignal for holdeplass»**Anvendelsesområde:**

Brukes ved holdeplass der tog skal gi signal «Tog kommer».

Under signalet kan det settes opp skilt med navn på vedkommende holdeplass.

Plassering:

Settes opp på 3 meter høy stolpe på høyre side av sporet, 250 – 500 meter foran vedkommende holdeplass.

Signal 67 D «Orienteringsignal for planovergang og holdeplass»**Anvendelsesområde:**

Brukes ved holdeplass og planovergang der tog skal gi signal «Tog kommer».

Ved planoverganger med automatisk hel- eller halvbananlegg (Ba eller ½ Ba) kan signalet erstattes med 67 C.

Under signalet kan det settes opp skilt med navn på vedkommende holdeplass.

Plassering:

Settes opp på 3 meter høy stolpe på høyre side av sporet, 250 – 500 meter foran vedkommende planovergang og holdeplass.

Signal 67 E «Orienteringsignal dagtid»**Anvendelsesområde:**

Angir at signal «Tog kommer» ikke skal gis mellom kl. 22:00 og kl. 06:00.

Plassering:

Settes opp under signal 67 A, B, C eller D.

Signal 68 A «Nedsatt kjørehastighet»**Anvendelsesområde:**

Angir høyeste tillatte kjørehastighet på linjen og i hovedtogspor. Kjørehastigheten skal settes ned til det som er angitt på signalet.

Høyeste tillatte hastighet (km/h) er tallet på signalet multiplisert med 10. Et lite 5-tall øverst til høyre i tillegg til det store tallet betyr 5 km/h høyere hastighet.

Plassering:

Settes opp så langt foran det punktet hastighetsnedsettelsen gjelder fra at den kan gjennomføres, se vedlegg 10.a [JD 550] (målavstander). Plasseres som regel på høyre side av sporet i én av følgende anlegg:

- ca. 3 m høy stolpe,
- lyssignal, eller
- åk

Signal 68 B «Økt kjørehastighet»**Anvendelsesområde:**

Angir høyeste tillatte kjørehastighet på linjen og i hovedtogspor. Kjørehastigheten kan økes til det som er angitt på signalet.

Høyeste tillatte hastighet (km/h) er tallet på signalet multiplisert med 10. Et lite 5-tall nederst til høyre i tillegg til det store tallet betyr 5 km/h høyere hastighet.

Plassering:

Plasseres der hvor hastighetsøkningen gjelder fra, som regel på høyre side av sporet i én av følgende anlegg:

- ca. 3 m høy stolpe
- lyssignal
- åk

Signal 68 C «Avvikende nedsatt/økt kjørehastighet»**Anvendelsesområde:**

Angir kjørehastighet gjennom første avvikende sporveksel/sporvekselgruppe der kjørehastigheten er en annen enn 40 km/h.

Høyeste tillatte hastighet (km/h) er tallet på signalet multiplisert med 10. Et lite 5-tall øverst til høyre i tillegg til det store tallet betyr 5 km/h høyere hastighet.

Plassering:

Settes opp så langt foran vedkommende sporveksel (normalt ved forsignalet) at hastighetsnedsettelse kan gjennomføres. Settes som regel opp på høyre side av sporet i én av følgende anlegg:

- ca. 3 m høy stolpe
- lyssignal
- åk
- stolpe med signal 68 A/68 B

Skiltoversikt

Signal 68 D «Markeringsmerke»**Anvendelsesområde:**

Angir stedet der kjørehastigheten etter signal 68 A og 69 A gjelder fra.

Plassering:

Settes opp på baksiden av signal 68 B eller på egen stolpe.

Tilleggshastighet**Anvendelsesområde:**

Det gule underskiltet angir tilleggshastighet (km/h) for togmateriell som er tillatt fremført med slik hastighet.

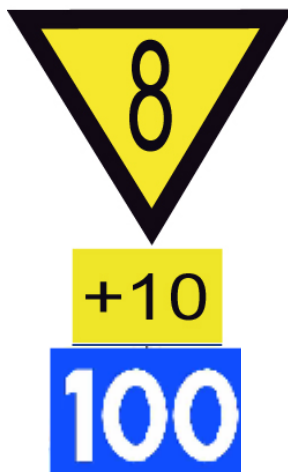
Plassering:

Plasseres under signal 68 A/68 B.

Skiltoversikt

Hastighetssignal for krengetog

Anvendelsesområde:

Det blå skiltet angir høyeste tillatte hastighet (km/h) for krengetog.

Plassering:

Plasseres under signal 68 A/68 B og eventuelt signal for tilleggshastighet.

Signal 69 A «Midlertidig kjørehastighet»

Anvendelsesområde:

Angir at kjørehastigheten midlertidig skal settes ned til det som er angitt på signalet.

Høyeste tillatte hastighet (km/h) er tallet på signalet multiplisert med 10.

Plassering:

Settes opp på 1-3 m høy stolpe, etter bestemmelsene for signal 68 A/68 B. Se vedlegg 10.a [JD 550] for målavstander.

Signal 69 B «Midlertidig kjørehastighet opphører»**Anvendelsesområde:**

Angir at midlertidig kjørehastighet opphører og at kjørehastigheten kan økes til det som er angitt på signalet.

Høyeste tillatte hastighet (km/h) er tallet på skiltet multiplisert med 10.

Plassering:

Settes opp på 1-3 m høy stolpe, etter bestemmelsene for signal 68 A/68 B.

ATC-merke 1**Anvendelsesområde:**

Angir at lokomotivfører må være forberedt på eventuell informasjon om vent-hastighet i ATC-panelet som tilsier at hastigheten må reduseres.

Brukes på strekninger med største tillatte hastighet over 130 km/h.

Plassering:

Settes opp ved den balisegruppen som har forsignalinformasjon og som ligger foran frittstående forsignal.

Skiltoversikt

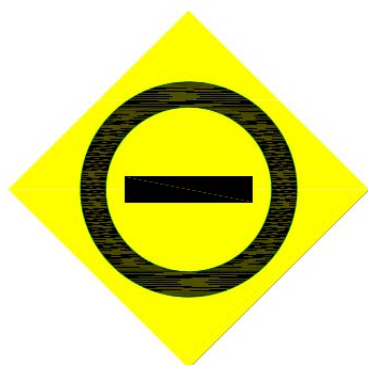
ATC-merke 2**Anvendelsesområde:**

Angir repeterbalisegruppe og settes opp etter behov. I merkets ring kan det være angitt nedre grense for inngrep av ATC-brems, dvs. 1 (10 km/h) eller 4 (40 km/h).

Plassering:

Settes opp ved repeterbalisengruppen.

ATC-merke 2 med nødstopp**Anvendelsesområde:**

I tillegg til å angi repeterbalisegruppe, angir den sorte vannrette streken at balisegruppen også i tillegg har nødstoppfunksjon ved kryssing.

Plassering:

Settes opp ved repeterbalisegruppen

ATC-merke 2 med målpunktangivelse

Anvendelsesområde:

I tillegg til å angi repeterbalisegruppe, angir den sorte trekanten at repeterbalisegruppen også er målpunkt for den venthastigheten som er gitt ved innkjørhovedsignal/indre hovedsignal.

Plassering:

Settes opp ved repeterbalisegruppen

ATC-merke 3

Anvendelsesområde:

Angir at hoved- eller forsignal er utstyrt med baliser som kan gi en restriktiv hastighetsbeskjed i ATC-panelet uten at signalet viser restriktivt signalbilde.

Plassering:

Settes opp på hoved- eller forsignalsmast.

DATC begynner

Anvendelsesområde:

Angir at strekning med delvis utbygd ATC begynner.

Plassering:

Settes opp på 1-3 meter høy stolpe ved de baliser som initierer overgang til DATC-område.

FATC begynner

Anvendelsesområde:

Angir at strekning med fullt utbygd ATC begynner. Alle hastighetsbegrensninger vises i ATC-panelet.

Plassering:

Settes opp på 1-3 meter høy stolpe ved de baliser som initierer overgang til FATC-område.

ATC slutter

Anvendelsesområde:

Angir strekning hvor ATC slutter. ATC-panelet slukkes automatisk og tennes igjen ved innkjøring på ATC-utbygd strekning.

Plassering:

Settes opp på 1-3 meter høy stolpe på grensen mellom utbygd og ikke utbygd ATC-strekning.

ATC utkoplet

Anvendelsesområde:

Angir at strekning med midlertidig utkoplet ATC begynner. Brukes i utbyggingsområdet.

Plassering:

Settes opp på 1-3 meter høy stolpe ved begynnelsen av utbyggingsområdet.

Skiltoversikt

ATC innkoplet**Anvendelsesområde:**

Angir at utbyggingsområdet er passert og at ATC igjen er virksom.

Plassering:

Settes opp på 1-3 meter høy stolpe ved enden av utbyggingsområdet.

Avstandsmerke 1**Anvendelsesområde:**

Settes opp 1000 m foran innkjørhovedsignal, enkelt innkjørsignal, midlertidig lyssignal og blokksignal på strekning med største hastighet 130 km/h hvis frittstående forsignal er plassert mindre enn 1000 m fra hovedsignalet.

Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe eller på hoved- eller forsignal, som regel på høyre side av sporet.

Skiltoversikt

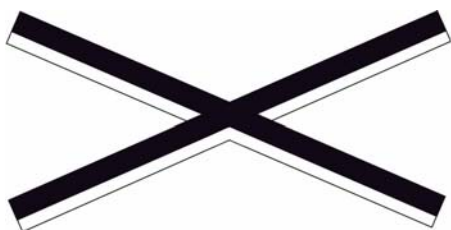
Avstandsmärke 2**Anvendelsesområde:**

Angir at avstanden til enkelt innkjørsignal og midlertidig lyssignal er 800 m på strekning med største hastighet 130 km/h.

Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe eller på hoved- eller forsignal, som regel på høyre side av sporet.

Ugyldighetsmerke**Anvendelsesområde:**

Angir at hovedsignal, forsignal eller enkelt innkjørsignal skal anses ugyldig.

Plassering:

Settes opp på masten til det aktuelle hovedsignal, forsignal og enkelt innkjørsignalapparat.

Skiltoversikt

Fallviser**Anvendelsesområde:**

Tallet angir bestemmende fall i ‰ på strekningen. Se kap. 5 [JD 530].

Der det er viktig av hensyn til innbremsing eller igangsetting av tog, eller hvor det foregår skifting, kan absolutt fall angis istedenfor bestemmende fall.

Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe på høyre side av sporet.

Stigningsviser**Anvendelsesområde:**

Tallet angir bestemmende stigning i ‰ på strekningen. Se kap. 5 [JD 530].

Der det er viktig av hensyn til innbremsing eller igangsetting av tog, eller hvor det foregår skifting, kan absolutt stigning angis istedenfor bestemmende stigning.

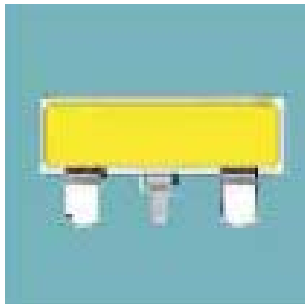
Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe på høyre side av sporet.

Skiltoversikt

Veiestilling**Anvendelsesområde:**

Skiven kan innta to forskjellige stillinger. Den viste stillingen betyr:

Vognvekt innstilt for veiing. Tog må ikke kjøre over vognvekten.

Plassering:

Settes opp på vognvektstaket. Under hvert av skivens nedre hjørner er det plassert en elektrisk lampe.

Vognvekt kan passeres**Anvendelsesområde:**

Skiven kan innta to forskjellige stillinger. Den viste stillingen betyr:

Vognvekt ikke innstilt for veiing. Tog kan kjøre over vognvekten.

Plassering:

Settes opp på vognvektstaket. Under hvert av skivens nedre hjørner er det plassert en elektrisk lampe.

Skiltoversikt

Grense-/innkoplingsstolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes ved:

- Markering av begrenset skiftelengde utenfor ytterste sporveksel, hvor dette er påkrevd.
- Markering av innkoplingsfelt for automatisk veibom- og veisignalanlegg.
- Markering av grenser for lokomotivstall- og verkstedområder.

Plassering:

2 meter høy stolpe med sorte og hvite felter av 0,2 meters lengde og med hvitt toppfelt.

Ved markering av seksjonsdele som avviker fra hovedinnkjørsignalsted, settes denne på begge sider av sporet ved innerste dobbeltutligger og seksjoneringsstolpe fjernes.

Seksjoneringsstolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes ved markering av kontaktledningens seksjonering ved innkjørhovedsignal, blokksignal og enkelt innkjørsignal.

Plassering:

2 meter høy stolpe med røde og hvite felter av 0,5 meters lengde og med rødt toppfelt, på den siden som vender ut fra seksjoneringen. Resten av stolpen kan være grå.

Stolpen settes til høyre for sporet i begge kjøreretninger, minst 20 meter foran seksjonsisolator eller ved seksjoneringens ytre utliggermaster (aldri mellom disse), men ikke nærmere signalet enn 20 meter.

Skiltoversikt

Dvergsignalstolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes ved markering av plass hvor dvergsignalet normalt skulle ha stått.

Plassering:

0,5 meter høy stolpe med sorte og hvite felter av 0,1 meters lengde og med sort toppfelt.

Holdeplasztolpe**Anvendelsesområde:**

Settes opp ved holdeplasser for å markere hvor langt frem lokomotivet skal kjøre når tog skal stoppe ved holdeplassen.

Plassering:

2 meter høy stolpe med sorte og hvite felter av 0,5 meters lengde og med sort toppfelt. Stolpen settes opp i passende avstand, f.eks. 30 meter, fra midten av plattformen til hver side av holdeplassen, minst 2,65 meter fra spor-midt.

Skiltoversikt

Rasvarslingsstolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes for markering av rasvarslingsanlegg. Angir hvor rasvarslingsanlegget begynner og slutter.

Plassering:

2 meter høy stolpe med gule og hvite felter av 0,2 meters lengde og med hvitt toppfelt.

Stolpen settes opp ved hver ende av rasvarslingsanlegg.

Bremsestolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes for markering av begynnelse på bremseveien for tog som kjøres med materiell med *automatisk hastighetsregulering*.

Plassering:

2 meter høy stolpe med gule og sorte felter av 0,5 meters lengde og med gult toppfelt.

Stolpen settes opp foran plattformen på strekninger der det kjøres slikt materiell. Nøyaktig plassering avgjøres i hvert enkelt tilfelle.

Skiltoversikt

Avsporingsindikator/balisestolpe**Anvendelsesområde:**

Brukes for:

- Markering av avsporingsindikator.
- Markering av baliser for automatisk togkontroll.
- Markering av detektor for halemagnet.

Brukes ikke ved ATC-merke 1 og 2 når disse har blå/hvit bakside.

Plassering:

1-2 meter høy stolpe med blå og hvite felter av 0,2 meters lengde og med hvitt toppfelt.

Stolpen settes opp ved

- faste avsporingsindikatorer
  - baliser på linjen, unntatt ved baliser ved hoved- og forsignaler
-

Registreringsstolpe**Anvendelsesområde:**

Angir plasseringsutstyr for vognidentifikasjon.

Plassering:

2 meter høy blå stolpe.

Skiltoversikt

Planovergangsmerke**Anvendelsesområde:**

Signalet varslers om planovergang med automatisk veibom- eller veisignalanlegg.

Plassering:

Settes opp minst 500 meter fra planovergangen. Videre skal skiltet plasseres slik at det ved dette er sikt til planovergangssignal eller hovedsignal som står i avhengighet til vegsikringsanlegget.

Hvis planovergangen er utstyrt med signal 57/58, skal merket settes opp på signalmasten.

Rasvarslingsmerke**Anvendelsesområde:**

Angir rasvarslingssignal eller hovedsignal satt i avhengighet til rasvarslingsanlegg.

Plassering:

Settes opp på rasvarslingssignalmast eller hovedsignal- eller forsignalmast når signalet er satt i avhengighet til rasvarslingsanlegg.

Nødtelefon

Anvendelsesområde:

Angir tilstedeværelse av nødtelefon.

Plassering:

Settes opp på eller umiddelbart nær telefonskap.

Blokktelefon/togtelefon

Anvendelsesområde:

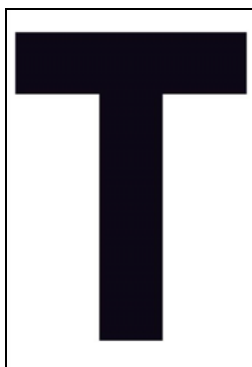
Angir tilstedeværelse av blokktelefon/togtelefon.

Plassering:

Settes opp på eller umiddelbart nær telefonskap.

Tomtetelefon

Anvendelsesområde:

Angir tilstedeværelse av tomtetelefon.

Plassering:

Settes opp på eller umiddelbart nær telefonskap.

Togtelefonskilt

Anvendelsesområde:

Angir retning til nærmeste togtelefon eller nødtelefon.

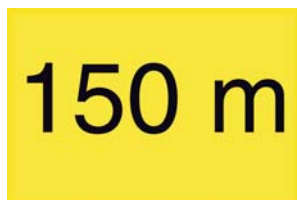
Plassering:

Settes opp på egen stolpe.

Skiltoversikt

Metermerke 1**Anvendelsesområde:**

Angir hvor langt frem på stasjon eller holdeplass fronten på et tog med angitt lengde skal stoppe.

Plassering:

Plasseres ut fra "nullpunkt" avtalt med togselskapene, i en høyde av 2-2,5 m, alternativt på annet, godt synlig sted.

Metermerke 2**Anvendelsesområde:**

Angir hvor langt frem på stasjon eller holdeplass fronten på et tog med angitt lengde skal stoppe.

Benyttes der hvor det er for trangt for metermerke 1, f.eks. mellom spor.

Plassering:

Som metermerke 1.

FJS begynner/slutter

Anvendelsesområde:

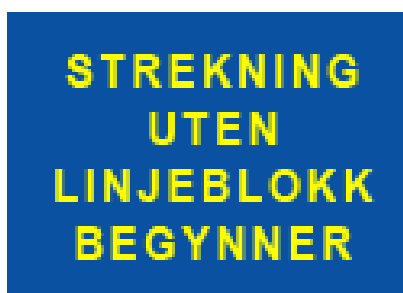
Angir begynnelse/slutt på fjernstyrt strekning.

Plassering:

Settes normalt opp på hovedsignalmast.
Settes unntaksvis opp på egen stolpe på grensestasjoner for å unngå skilt på hvert utkjørhovedsignal.

Strekning uten linjeblokk begynner

Anvendelsesområde:

Angir at strekning uten linjeblokk begynner.

Plassering:

Settes normalt opp på hovedsignalsmast, men kan unntaksvis settes opp på egen stolpe.

Spornummer

Anvendelsesområde:

Angir spornummer på skiftetomt eller midlertidige anlegg. Skiltet er tosidig.

Plassering:

Settes opp på åk eller egen stolpe, over eller til høyre for sporet.

Dvergsignal som er uriktig plassert

Anvendelsesområde:

Hvis det kan være tvil om hvilket spor dvergsignalet gjelder for, settes skiltet opp for å vise sportilhørighet.

Plassering:

Over dvergsignalet.

Skilting av 1000 V togvarmeanlegg

Anvendelsesområde:

Angir kontakt for 1000 V strømuttak.

Plassering:

Settes opp på 1000 V togvarmeposter og på koplingsskap/dører inn til koplingsskap.

Bevegelig kryss

Anvendelsesområde:

Angir sporveksel med bevegelig krysspiss.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe ved drivmaskinen(e) til krysspissen og ved tungespiss/veivskap.

Skiltoversikt

Kilometermerke

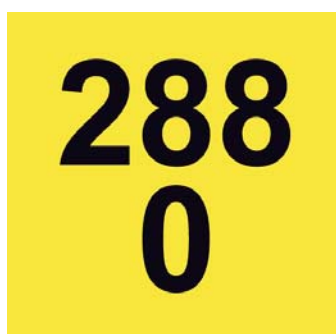
Anvendelsesområde:

Angir avstand i km fra nullpunktet.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe, jf kap. 5 [JD530].

Nytt kilometermerke

Anvendelsesområde:

Angir avstand i hele og halve km fra nullpunktet.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe, jf kap. 5 [JD530].

Skiltoversikt

Anleggsområde begynner/slutter

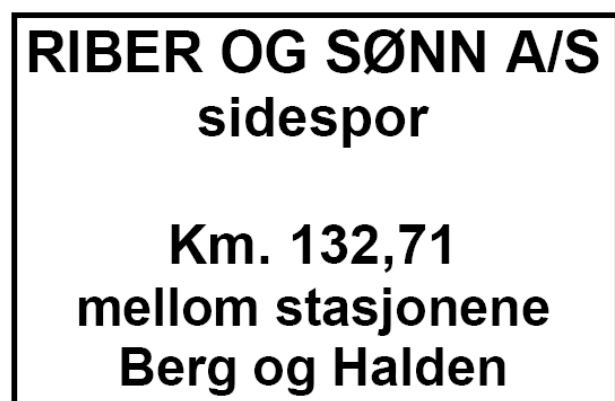
Anvendelsesområde:

Angir grensepunktene for der et anleggsområde hhv. begynner og slutter.

Plassering:

Settes opp på 1-3 m høy stolpe, fortrinnsvis med ett av hvert skilt på hver side av stolpen.

Sidesporskilt

Anvendelsesområde:

Angir stedsnavn og kilometer, unntaksvis låstyp, for sidespor til linjen (figuren er et eksempel).

Plassering:

Settes opp på egen stolpe med front mot *hovedspor*, ved siden av betjeningsskap/kiosk.

Skiltoversikt

3 SKILT FOR VEDLIKEHOLDSPERSONELL

Kjedebrudd

KJEDEBRUDD	
19 836	16 720
+3116 m	

KJEDEBRUDD	
16 720	19 836
+3116 m	

Anvendelsesområde:

Brukes der endring i linjeføring har gitt brudd i km-avstand fra nullpunktet.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe på nøyaktig meter med front mot sporet, slik at den del av skiltet som angir km før bruddet er nærmest kilometreringens nullpunkt. På baner med to eller flere spor settes det opp skilt på høyre side av bestemmende spor, alternativt den mest hensiktsmessige siden av traséen.

Senter av skiltet skal plasseres minst 1,5 m over skinneoverkant og 3-3,5 m fra nærmeste spormidt.

Eksakt kjedebrudd

Kjedebrudd	
Km 8, 100000	Km 8, 102641
+ 2,641 m	

Anvendelsesområde:

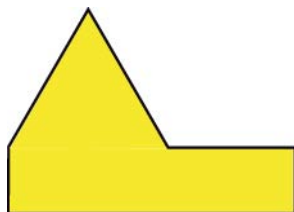
Brukes der endring i linjeføring, basert på en matematisk linjeberegning, har gitt brudd i km-avstand fra nullpunktet. Bruddet angis helt ned på hel mm.

Plassering:

Det skiltes i skinnesteg med egnet skilt med *selvklebende* bakside, slik at den del av skiltet som angir km før bruddet er nærmest kilometreringens nullpunkt.

Skiltoversikt

Anviser for sporrenser 1**Anvendelsesområde:**

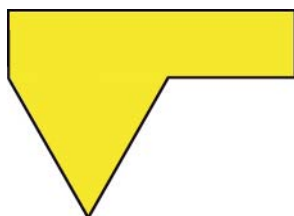
Anviser med spissen opp betyr at sporrenser skal løftes.

Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe på høyre side av sporet, ca. 3 m fra spormid i god avstand foran det stedet sporrenseren skal løftes.

Anviseren skal peke mot sporet.

Anviser for sporrenser 2**Anvendelsesområde:**

Anviser med spissen ned betyr at sporrenser kan senkes.

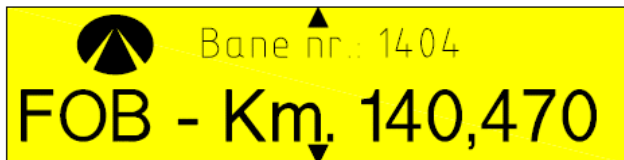
Plassering:

Settes opp på 3 m høy stolpe på høyre side av sporet, ca. 3 m fra spormid på det stedet sporrenseren kan senkes.

Anviseren skal peke mot sporet.

Skilt for trasépunkt

Anvendelsesområde:

Karakteristiske trasépunkter (OB, OE, FOB, KP, FKP, HBP, LBP, SE) skiltes i skinnesteg med egnet skilt med *selvklebende* bakside.

Plassering:

Plasseres i skinnesteg. Markeringsmerker oppe og nede angir punktet.

Skilt for merking av høgspenkabel som er jordet i kun en ende

Anvendelsesområde:

Skiltet settes opp på høgspenkabel som kun er jordet i en ende.

Plassering:

Settes ved den ujordete enden på en leder høgspenkabel som kun er jordet i den ene enden.

---

4 SKILT FOR TREDJEPERSON

4.1 Høgspenningskilt

Merking av tre- og betongstolper og skjerm

Type A 128

Anvendelsesområde:

Angir at deler av elektriske anlegg i tre- eller betongstolper kan være høgspent og dermed livsfarlig å berøre.

Angir at ledningsanlegget bak beskyttelsesskjerm er spenningsatt og dermed livsfarlig å berøre

Plassering:

Settes opp på kontaktledningsmast og vendes mot publikumsområder.

Skilter i skjerm settes opp iøynefallende fra publikumsområder.

Merking av stålmaster

Type A 133 uten mastenummer

Anvendelsesområde:

Angir at deler av elektriske anlegg stålmaster kan være høgspent og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Settes opp på kontaktledningsmast og vendes mot publikumsområder.

Skiltoversikt

Merking av stålmaster

Type A 133 med mastenummer

Anvendelsesområde:

Angir at deler av elektriske anlegg stålmaster kan være høyspent og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Settes opp på kontaktledningsmast og vendes mot publikumsområder.

Brobeskyttelse og beskyttelsesgjerde mot elektrisk strøm

Type A 600

Anvendelsesområde:

Angir at ledningsanlegget er spenningsatt og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Skiltene skal plasseres på hver ende av brobeskyttelse og beskyttelsesgjerde vendt mot vegen eller publikumsområdet i en høyde av ca 1,6 m.

Det skal være max. 15 m mellom hvert skilt.

Skiltet skal monteres på små byggverk/kiosker eller skap bygd nærmere enn 5,0 m fra spenningsatte høgspenningsdeler

Skiltoversikt

For alle lasteområder

Type 620

Anvendelsesområde:

Angir grense for lasteområdet. Utenfor dette er ledningsanlegget spenningsatt og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Settes på egen stolpe ved grensen for lasteområdet.

Settes opp ved sperre eller min. 6,0 m horisontalt målt fra spenningsatt del.

For lasteområder med kontaktledningsanlegg (høgspenning)**Anvendelsesområde:**

Angir at ledningsanlegget på lasteområde kan være spenningsatt og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe, lett synlig på lasteområdet.

For gjerder til områder med adgang forbudt for uvedkommende**Anvendelsesområde:**

Angir at det er adgang forbudt for uvedkommende innenfor inngjerdet område.

Plassering:

Settes opp lett synlig på gjerder til områder med adgang forbudt for uvedkommende.

Kan benyttes sammen med A600 på beskyttelsesgjerder.

For porter til områder med adgang forbudt for uvedkommende**Anvendelsesområde:**

Angir at det er adgang forbudt for uvedkommende innenfor inngjerdet område.

Plassering:

Settes opp lett synlig på porter som fører til områder der det er adgang forbudt for uvedkommende.

Kan benyttes sammen med A600 på beskyttelsesgjerder.

For stasjoner, driftsbanegårder og hensettingsområder

Anvendelsesområde:

Angir at ledningsanlegget på stasjoner, driftsbanegårder og hensettingsområder, samt utstyr på tak av tog, er spenningsatt og dermed livsfarlig å berøre.

Plassering:

Settes opp på egen stolpe, lett synlig ved mulige adkomstveier til området.

4.2 Skilt for planoverganger på privat veg

Stopp ved planoverganger

Anvendelsesområde:

Brukes ved usikrede planoverganger som er i daglig bruk.

Plassering:

Settes på egen stolpe, grind, gjerde eller annet godt synlig sted.

Høydegrense ved høyspenningsanlegg

Anvendelsesområde:

Brukes ved usikrede planoverganger som er i daglig bruk.

Maks. høyde = kontaktledningshøyde – 1 m, rundet ned til nærmeste 10 cm

Plassering:

Settes på egen stolpe, grind, gjerde eller annet godt synlig sted.

Skiltet bør plasseres under skiltet "Stopp ved planoverganger".

Skiltoversikt

Opplysningskilt for lange eller tunge kjøretøy

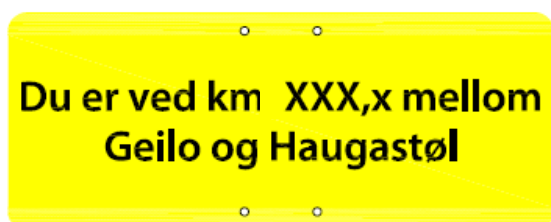
Anvendelsesområde:

Brukes ved usikre planoverganger som er i daglig bruk for at lange eller tunge kjøretøy skal forespørre Jernbaneverket (togledelsen) om sikker kryssing.

Skiltet skal alltid benyttes sammen med nedenstående underskilt.

Plassering:

Settes på egen stolpe, grind, gjerde eller annet godt synlig sted.

Anvendelsesområde:

Opplysningskilt for kjørende: stedsangivelse langs linjen

Plassering:

Skiltet skal alltid plasseres under opplysningskiltet "Stopp ved planoverganger".

Lukk grinden

Anvendelsesområde:

Brukes ved planovergang utstyrt med grind.

Plassering:

Settes på grinden.

4.3 Varselskilt for publikum på stasjoner og holdeplasser

For skiltene i dette avsnittet gjelder at:

- Ordlyden og fargeangivelsen på skiltet skal følge dette regelverket (nærmere fargekoding jf. teknisk kravspesifikasjon for skilt)
- Utforming for øvrig skal inngå som en del av Jernbaneverkets til enhver tid gjeldende designprogram på stasjoner og holdeplasser

Ferdelsrestriksjon

Anvendelsesområde:

Brukes der publikum kan tenkes å ville ferdes i spor på ikke tilrettelagt sted.

Plassering:

Settes på egen stolpe, gjerde eller plattformfundament.

Norsk og engelsk versjon:

